

SeniorSurf

Digiopastajille
ympäri
Suomen

SurfAreena

Vertaistukea
opastajalta
opastajalle

Seniorien
digitaitojen
tukena

Lisätiedot:
seniorsurf.fi
[/surfareena](https://surfareena)

Näkökulmia tietoturvaan digiopastuksissa

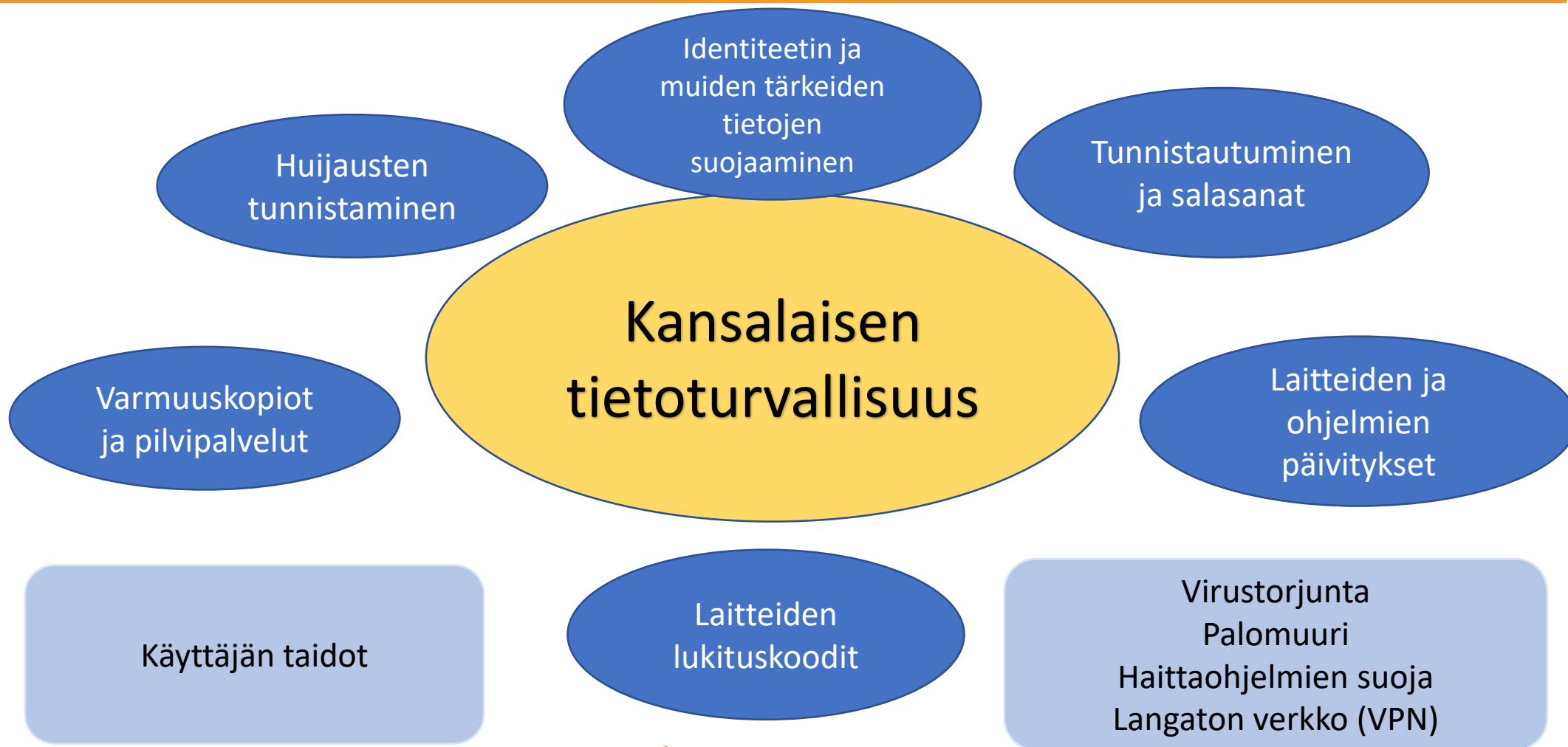
19.5.2022 SurfAreena

Eero Tuomenoksa, Nina Ziessler
SeniorSurf-toiminta

Yleisiä opastusaiheita tietoturvaan liittyen

- Miten suojaan uuden laitteeni?
- Palvelun salasana on hukassa
- Onko langaton verkko turvallinen?
- Sain viestin, jossa kehoitettiin päivittämään asiakastiedot, voinko klikata linkkiä?
- Miksi laite tyrkyttää aina päivityksiä? Onko ne pakko tehdä?
- Voiko vanhalla Windows 7 –laitteella käyttää verkkopankkia?

Mistä tietoturva muodostuu?

Viimeisin tuettu käyttöjärjestelmä/laitemalli

- **Android:**
viimeisin tuettu versio 10.0
("Queen Cake")
- **Apple:**
iPhone 6S ja 6S+ / iPad
[tarkista en.wikipedia.org](https://en.wikipedia.org)
- **MacOs:**
viimeisin tuettu versio 10.15 Catalina
- **Windows:**
Käytännössä turvallisoin versio on päivitetty windows 10 / 11
 - 8.1 tietoturva päättyy 10.1.2023
- **Linux / Ubuntu:**
 - Versio 14.04 tuki päättyy 1.4.2024
 - Uusin versio 22.04 tuki päättyy 1.4.2032

Tilanne 12.5.2022

Lähde: <https://endoflife.date/>

Opiskele itse tietoturvasta

Ylen digitreenit: Useita artikkeleita tietoturvasta

mm. [Salasanakone](#), [Mikä VPN?](#), [Testaa, pärjäätkö huijarille](#)

DVV:n Digiturvatilaisuudet (webinaarit)

DVV:n Digiturvallinen elämä -sovellus

Työssäkäyvä aikuisen peli-tarina. Soveltaen tapauksia, joista voi oppia tietoturvaa vaikka ei olisikaan työelämässä. Lataa [Apple App Store](#) tai [Google Play Store](#)

Ilmainen kansalaisen kyberturvallisuus-kurssi

<https://www.avoin.jyu.fi/fi/opintotarjonta/informaatioteknologia/kyberturvallisuus>

Tietoturvaohjeita (linkkejä SeniorSurf:n sivuilla)

Ohjeita akuutteihin tilanteisiin

Pankkikorttien sulkunumero: 020 333

Kansalaisneuvonta: 0295 000

Mitä tehdä jos epäilen tietovuotoa?

Opastajalle lisätietoa

<https://www.suomi.fi/oppaat/tietovuoto>

Akuutit huijaukset:

Jos epäilet itsesi tai läheisesi tulleen huijatuksi, voit ottaa yhteyttä [Rikosuhripäivystykseen](#)

Päivystysnumero: 116 006

Huijaukset ja reklamaatiot:

Kuluttajaneuvonta: 029 505 3050

Ajankohtaista

Ukrainan sodan vaikutukset

- Palvelunestohyökkäykset lisääntyvät
- Pankkipalveluihin tulee katkoksia

NATOON liittymiseen liittyvät vaikutukset

- Mieliä vaikuttaminen lisääntyy Suomessa

Kyberturvallisuuskeskus (Traficom):

[Turvallisuusopas poikkeusolojen jälkeiseen aikaan](#)

[Kybersää](#)

Kybersääkooste kertoo kuluneen kuukauden merkittävistä tietoturvapoikkeamista ja -ilmiöistä

Facebook Digiopastajien ryhmä:

Onko muuttunut turvallisuustilanne vaikuttanut opastuskysymyksiin?

73% ei vaikutusta
13% jonkin verran
13% kyllä

Kybersää huhtikuu 2022

Tietomurrot ja -vuodot

- ▶ Kuntien ja kaupunkien sähköpostitileille on murtauduttu ja tileiltä on lähetetty runsaasti kalasteluviestejä.
- ▶ Sosiaalisen median tileihin kohdistuu edelleen tietomurtoja ja niiden yrityksiä.

Huijaukset ja kalastelut

- ▶ Fenton-huijauksissa lähetettiin tuhansittain valheellisia työtarjouksia ja houkuteltiin pyramidihuijaukseen.
- ▶ Wallpaperga-huijausviesteissä uhri huijataan klikkaamaan linkkiä, jolla perutaan maksullinen tilaus.

Haittaohjelmat ja haavoittuvuudet

- ▶ Kyberturvallisuuskeskus on jälleen saanut muutamia havaintoja Emotet-haittaohjelmasta.
- ▶ Tekstiviestien välityksellä leviävä FluBot-mobiilihaittaohjelma on aktivoitunut jälleen Suomessa.

Automaatio ja IoT

- ▶ Nähtävissä on useita merkkejä, että kyberhyökkäykset automaatiojärjestelmiin tulevat lisääntymään.
- ▶ Älykkäiden valaistusjärjestelmien valmistaja meni konkurssiin - käyttäjät eivät pysty enää säätämään valojaan.

Verkojen toimivuus

- ▶ Kahdeksan merkittävää vikaa.
- ▶ Verkot toimivat edelleen normaalisti ja tilanne on hyvä.
- ▶ Palvelunestohyökkäykset valtionhallintoon puhuttivat.

Vakoilu

- ▶ Kyberhyökkäysten määrä on Ukrainassa moninkertaistunut sodan aikana. Myös teollisuusautomaatio on hyökkäysten kohteena.
- ▶ Lukuisat APT-ryhmät ovat huhtikuussa jatkaneet länsimaihin kohdistuvaa vakoilua. Ryhmät hyödyntävät vakoilussa muun muassa Ukrainan sotaa.

Tietoturvasta on selkeää tukimateriaalia saatavilla opastustilanteeseen?

- a) sopivasti
- b) liian vähän
- c) en tiedä

Tulokset:

43% Sopivasti
7% Liian vähän
50% En tiedä

Keskustelua pienryhmissä

- Mitä tietoturvaan liittyviä kysymyksiä olet opastuksissa kohdannut?
- Miten keskustella opastettavan kanssa tietoturvasta?
 - Rohkaisu vai varoittelu
 - Vertauskuvat
- Puhutaanko digilaitteiden ja -palveluiden turvallisesta käytämisestä riittävästi?
- Tarvitaanko yhteistä ohjeistusta digiopastajille?

Pienryhmä 1

- Varovaisuus tarpeen, liika varoittelu voi johtaa ojasta allikkoon. Tasapaino varoittelusta ja rohkaisusta
- Mieti mikä on asiakkaan taso, yksilöllinen opastus
- Tietoa tietoturvasta on löydettävissä, pitää muistaa miten tieto sivuilta löytyy?
- Ei välttämättä tarvetta yhteiselle ohjeistukselle, kun on niin paljon saatavilla.
- On yllättävää, kuinka paljon kotiopastuksissa aiheena on koneen hitaus ja paljastuu että kone on Windows7 käyttöjärjestelmällä tai vanha tabletti ja muistit on täynnä. Hitaus on aiheuttanut panikoitumista siihen, että on virus koneella vaikka ongelma on vaan tekninen.
- oma haaste milloin pitää hakea uusi laite kaupasta.
- Salasana kirjoitetaan ensin paperille, vasta sitten koneeseen.

Pienryhmä 2

- Ihmisiä pelottaa, varoituksia tulee solkenaan. Sähköposteista pitäisi osata katsoa lähettäjän tietoa.
- Googlen kautta ei pidä lähteä hakemaan esim. pankkia vaan kirjoittamalla osoite hakuriville tai käyttämällä kirjanmerkkejä.
- Puhuttiin paljon virusturva-ohjelmistoista
- Pitääkö käyttää myös kännyköissä?
- Kuinka paljon tietoa meistä kerätään tietoa. Se on vaan mietittävä itse kuinka paljon saa hyötyä, jos vastusta kaikkea keräämistä niin et juuri saa hyviä hyötyä.
- Olisi hyvä olla tarkistuslista tietoturvasta

Pienryhmä 3

- Hesarissa ja telkkarista tulee esille joku juttu, niin sitten aihe tuodaan esille opastuksissa.
- Asiakkaat eivät paljon nosta esille normaalitilanteessa itse.
- Joka opastuksessa käydään lävitse päivitykset, milloin tulee ja varmistetaan se mistä näkee että onko päivitys asentunut oikein.
- Sovellukset pitää myös muistaa päivittää, varsinkin jos muisti on pieni, automaattinen päivitys ei toimi!
- MS defender kyllä riittää tavalliselle käyttäjälle
- Ei googlen kautta pankkipalveluihin!
- Huijausviestit tulee usein esille esim. pornokatselu kiristykset, väärennetty saapunut posti ilmoitus, työpaikka tarjoukset

Mikä tietoturvan osa-alue kaipaisi eniten ohjeistusta?

Päivitykset!!
Tietojeni kerääminen
Päivityksekset,
Muistilista olisi hyvä
Tsekkilista
Päivitykset
tietokoneen päivitykset
muistilista
Huijarivaroitukset
Vahva tunnistautuminen
Miten osoite kirjoitetaan oikeaan paikkaan
langatan verkko turvalliseksi

Tilaisuuden hyödyllisyys

- Monivalinta: Tilaisuus oli erittäin hyödyllinen / oli melko hyödyllinen / ei ollut hyödyllinen

Tulokset:

40% Erittäin hyödyllinen

60% Melko hyödyllinen

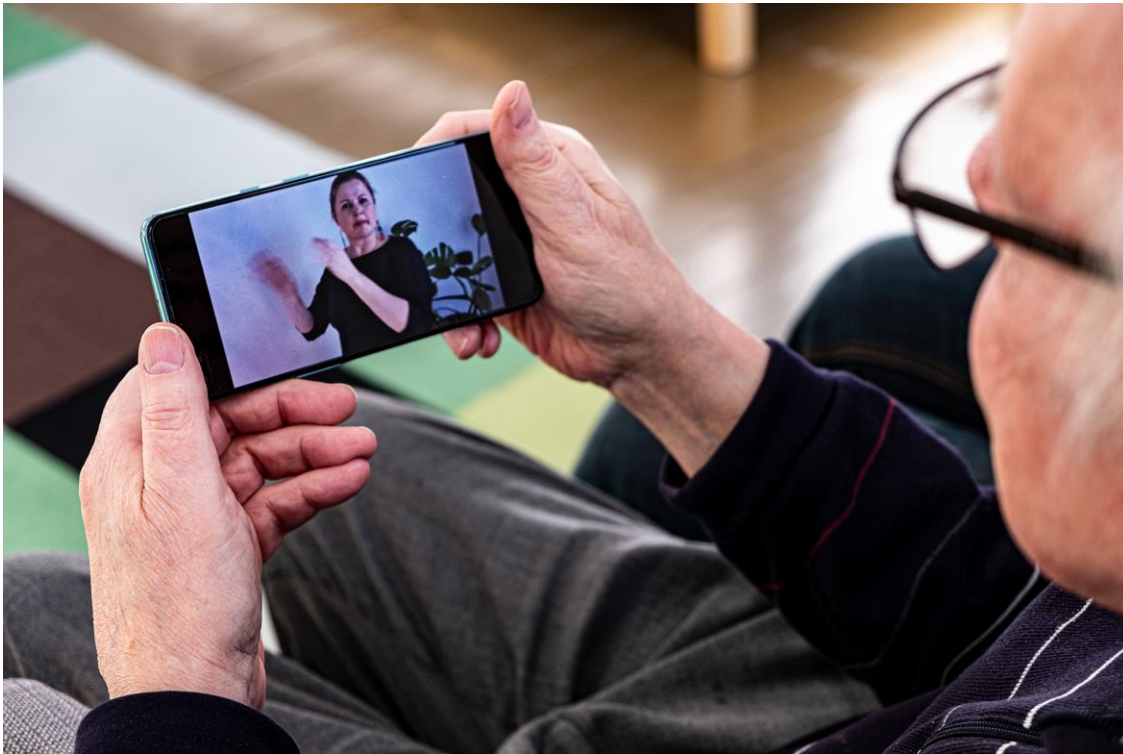
0% ei ollut hyödyllinen

Minkä pituisia SurfAreena-tapaamisten tulisi olla jatkossa?

Tulokset:

- 40% tunti (kuten nyt)
 - 50% puolitoista tuntia
 - 10% kumpi vain sopii
-
- Jos aina pidetään ryhmätyö, niin 1,5 tunti olisi hyvä!
 - Keskustelut on hyviä
 - On hyvä isossa ryhmässä jää aikaa keskustelulle, 15 minuuttia on aika lyhyt aika yhteenvedolle.
 - Voidaan myös lopettaa aikaisemminkin jos 1,5 tuntia on valittuna.
 - **Palaute:**
 - Voisiko tulla omaan sähköpostiin tieto milloin seuraava SurfAreena on ja ilmoittautumislinkki siihen.
 - Tiina lupasi miettiä syksyille sopivaa uutiskirjepohjaista ratkaisua. Varsinainen SeniorSurf-uutiskirje tulee liian harvoin SurfAreenan aikataulua ajatellen.

SeniorSurf

seniorsurf@vtkl.fi
www.seniorsurf.fi

 [@SeniorSurfSuomi](https://twitter.com/SeniorSurfSuomi)

 [@SeniorSurf Suomi](https://www.facebook.com/SeniorSurfSuomi)